

Suplemento ao número 198 de
"A NOSA TERRA"

A IRMANDADE da FALA
NO DIA DO HOMENAXE
aos galegos ilustres que repousan
no cemeterio cruñés

¡TERRA A NOSA!

A Cruña 16 Marzal 1924.

 OS PINOS

¿Qué din os rumorosos
na costa verdecente,
o rayo trasparente
do prácido luar?

¿Qué din as altas copas
d'escuro arume arpado,
co seu ben compasado
monótono fungar?...

—Do teu verdor cinguído
e de benignos astros
confin dos verdes castros
e valeroso chán,
nos dés á esquecemento
da inxuria o rudo encono;
desperta do teu sono,
fogar de Breogán.

Os bós e xenerosos
a nosa voz entenden,
e con arroubo atenden
o noso ronco son;
mais sô os ñorantes,
e féridos e duros,
imbéciles e escuros
non os entenden, non.

Os tempos son chegados
dos bardos das edades.
que'as vosas vaguedades,
cumprido fin terán;
pois onde quêr xigante
a nosa voz pregóa
a redenzón de bóa
nazón de Breogán.

Teus fillos vagorosos
en quén honor sô late,
á intrépido combate
dispondo o peito van;
sé, por tí mesma, libre
d'indigna servidume
e d'oprobioso alcume,
rexión de Breogán.

Á nobre Lusitania
os brazos tende amigos,
os eidos ben antigos
con un punxente afán;
e cumpre ás vaguedades
dos seus soantes pinos,
d'uns máxicos destinos,
¡oh grey de Breogán!

Amor da terra verde,
da verde terra nosa,
encende a raza biiosa
d'Ousinde e de Froxán;
que'aló nos seus garridos
xustillos, mal constreitos,
os doces e albos peitos
das fillas de Breogán.

Que á nobre prole insinen
fortísimos acentos;
non mólidos concentos,
qu'ás virxes sô ben'stán;
mais os robustos ecos
que ¡oh patria! ben recordas
dos sonoras cordas
das arpas de Breogán.

Estima non s'alcanza
c'un vil xemido brando;
calquer requer rogando,
con voz qu'esquecerán;
mais c'un rumor xigante,
sobrime e parecido
o intrépido sonido
das armas de Breogán.

Galegos, sede fortes;
prontos á grandes feitos;
aparellade os peitos
á glorioso afán;
fillos dos nobres celtas,
fortes e peregrinos
luitados pol-os destinos
dos eidos de Breogán.

EDUARDO PONDAL.

Verbas do noso patriarca

¡O noso idioma! O que falaron nosos pais e imos esquencendo, o que falan os aldeáns e nos achamos a punto de non entendelo; aquel con que cantaron reis e trovadores; o que, fillo maor da patria galega, nol-a conservou e conserva como un dón da Providencia; o que aínda téñ nos nosos labres as dozuras eternas e acentos que van ao corazón; o que agora oídes como si fose un hino relixioso; o fermoso, o nobre idioma que do outro lado do Miño é a língoa oficial que serve a máis de vinte millós de homes e ten unha literatura representada pol-os nomes groriosos de Camoens e Vieira, de Garret e de Herculano; o galego, en fin, que nos dá dereito á enteira posesión da terra onde fomos nados, que nos dá que pois somos un pobo distinto, debemos selo; que nos promete o porvir que procuramos e nos dá a certeza de que ha de ser fecundo en ben para nós todos.

N'él coma en vaso sagrado en que se axuntan todol-os perfumes, áchanse os principás elementos da nosa nacionalidade, de novo negada e aínda máis escarnecida.

* * *

Aquí, nesta terra con límites naturás, con raza, con lingua e historia propias; aquí onde é tan perseverante a fidelidade con que gardamos os recordos de que podemos chamar o noso paraíso, aquí señores, non importan nen poñen medo as ásperas palabras dos que se din nosos amos. E que teñan en conta que canto máis sufridos fomos, máis dereito temos a non seguir sufrindo; tanto máis fixemos o que lles praceu, tanto máis dereito temos a facer o que nos praz; que tanto, en fin, habedes gritado, que é xa hora que a nosa voz pase por enriba da vosa.

Dito esto, calemos xá, e non pensemos se non no que nos co npre. Abramos as nosas almas aos novos pensamentos e deixemos chegar o ar que trae as mudanzas certas. Pensemos que non en valde temos en Galicia os restos d'aquel celeste guerreiro, enemigo da xente de Mahoma.

Homes europeos, homes de Cristo, a victoria está por nós. Homes do Korán, os semitas que aínda erran como sombras pol-as terras de Hespaña, son importantes porque son un perigo e un estorbo.

MANUEL MURGUÍA.

Introducción aos “Aires da miña Terra”

.....
Cando total-as linguas o fin topen
Que marca á todo o providente dedo,
E dos vellos idiomas estinguidos
Sola unha fala universal formemos;

Esa fala pulida, idioma úneco,
Mais qu'hoxe enriquecido, e mais perfeuto,
Resume das palabras mais sonoras
Que aquelas nos deixaran como en herdo;

Ese idioma, compendio dos idiomas,
Com'unha serenata pracenteiro,
Com'unha noite de luar docísimo,
Serà—¿qué outro sinón?—será o galego.

Fala da miña nai, fala armoñosa,
En que o rogo dos tristes sube ao ceo
Y-en que decende a prácida esperanza
Aos afogados e dóridos peitos;

Fala dos meus abós, fala en que os parias,
De trévoa e polvo e de sudor cubertos,
Piden á terra o gráu da cór de sangue
Qu'ha de cebar a besta do laudemio...

Lengua enxebre, en que as ánemas dos mortos
Nas negras noites de silencio e medo,
Encomendan aos vivos as obrigas
Que ¡mal poados! sin cumprir morreron.

Idioma en que garulan os paxaros,
En que falan os ánxeles cos nenos,

En que as fontes solouzan e marmullan
Entre os follosos álbores os ventos;

Non, tí non morrerás, céltica musa
Náda da Suevia nos chouzales peitos,
Ultemo amor do pálido Macías,
Atravesado o corazón c'un ferro;

Fecundo nume do úneco Rei sabio
Que no solio d'España tivo asento,
Arpa inmortal da doce Rosalía,
Do infortunado Añón himno postreiro;

Tí non podes morrer...! Eso quixeran
Os desleigados que te escarneceron!
Mais tí non morrerás, Cristo das linguas;
Non, tí non morrerás, ouh Nazareno!

Apóstol teu, anque o mais ruín de todos,
Pr'onde quer levaréi teu Evanxelio,
O fatelo vistindo de inominia
Que pra mofa nas costas che puxeron

No teu nome, por terras e por mares
Ofeceréi paz e salú aos enfermos,
Falareilles da patria aos desterrados,
De libertade e redención aos servos.

Anunciaréi o día do teu trunfo
Por cibdades e vilas e desertos,
E si por te anunciar me apedrearen,
¡Inda ao morrer te mentarán meus beizos!

M. CURROS ENRIQUEZ.